

Dopady nástupu koronavirové krize na trh práce v ČR

Pavel Kaczor

Abstrakt

Tento příspěvek se zaměřuje na dopady tzv. koronavirové krize na trh práce ČR v období únor až červenec 2020. Analyzovány jsou především ukazatele tzv. registrované nezaměstnanosti, a to nejenom z pohledu makroekonomického, ale také s důrazem na výrazné regionální rozdíly v dopadech fenoménu covid-19. Součástí prezentovaných komparací je rovněž srovnání prvních měsíců koronakrize na trhu práce v ČR s nástupem tzv. velké recese v roce 2008. Autor v textu identifikoval zjevné diference mezi spouštěči koronakrize (2020) a velké recese (2008), a stejně tak demonstroval významné regionální rozdíly v dopadech obou zmíněných recesí. Na relevantních časových řadách je rovněž popsán velmi odlišný náběh počtu evidovaných nezaměstnaných v období prvních čtyř měsíců po nástupu recese v roce 2008 a 2020. Jako hlavní nástroj eliminace recesních dopadů na regiony autor uvádí pestrost podnikatelského prostředí, resp. maximální flexibilitu zaměstnavatelů v situacích podobných té současné. Jako téma k zamyšlení zmiňuje také příliš vysokou a jednostrannou orientaci některých firem a regionů na poptávku zahraničních turistů, potažmo neochotu oslovit příznivějšími cenami poptávku domácí.

Klíčová slova: covid-19, trh práce, nezaměstnanost, hospodářský cyklus, velká recese 2008

Abstract

The paper focuses on the effects of the coronavirus crisis on the labour market in the Czech Republic in the period February to July 2020. Registered unemployment indicators are analysed from the macroeconomic point of view taking into consideration significant regional differences concerning the impacts of the COVID-19 pandemic. The paper also includes a comparison of the first months of the impact of the coronavirus crisis on the labour market in the Czech Republic with the onset of the economic recession in 2008. The author both identifies the most obvious differences between the causes of the coronavirus crisis of 2020 and the 2008 recession, and demonstrates the significant regional differences between the impacts of these two events. Moreover, the study of the relevant time series reveals the significantly differing nature of the increases in the number of registered unemployed during the first four months following the onset of the two recessions. The author suggests that the main tools available for eliminating the recessionary impacts on the regions of the Czech Republic comprise the diversity of the business environment and the willingness of employers to be flexible. In addition, a further topic considered by the author concerns the over-dependence of certain companies and regions on foreign tourism and the consequent reluctance to boost domestic demand by charging more attractive prices.

Keywords: COVID-19, labour market, unemployment, economic cycle, 2008 recession

Úvod

Trh práce v České republice aktuálně zažívá ve své novodobé historii doposud nepoznanou situaci, kdy nástup hospodářské recese a s ním spojený nárůst nezaměstnanosti není vyvolán obvyklými ekonomickými startéry, ale vlivem celosvětové pandemie koronaviru (SARS-CoV-2). V tuto chvíli máme za sebou teprve první měsíce tzv. koronakrize, nicméně již nyní je zřejmé, že dopad tohoto fenoménu na ekonomiku nejenom v ČR bude velmi významný, dlouhodobější a v mnohém jen velmi těžko předvídatelný. Ambice zhodnotit celkové dopady covidu-19 na ekonomiku, potažmo na trh práce v ČR, by byla v tuto chvíli velmi předčasná a vědecky nekorektní, protože ten správný čas na podobné analýzy teprve přijde. Na druhou stranu je velmi důležité se specifickou situací vyvolanou covidem-19 zabývat již v její rané fázi, neboť dílčí dopady koronakrize jsou již nyní měřitelné a s nimi související postřehy a poznatky potenciálně dobře využitelné též v řadě budoucích analýz a pojednání.

Významným specifikem současné situace je již zmíněný fakt, že pokles produktu ekonomiky, a na něj navázaný nárůst nezaměstnanosti, je primárně způsoben virovou pandemií. Ta logicky vyvolává obavy o zdraví a ži-

voty obyvatel, což si vynutilo i návazná administrativní opatření státu, v jejichž důsledku bylo fungování mnoha ekonomických subjektů nejenom v ČR významně omezeno. Snaha státu zabránit nekontrolovatelnému šíření pandemie covidu-19 je jistě pochopitelná a tento text určitě nemá ambici šířit ani relevantní přijatých mimořádných opatření jakkoliv zpochybňovat či hodnotit. Na druhou stranu je důležité si v této souvislosti uvědomit, že řada ekonomických pouček a zákonitostí týkajících se hospodářského cyklu ekonomiky může v dané situaci poněkud selhávat, protože působící faktory nemají klasickou strukturu ani chronologii, ze které empirie promítnutá do ekonomické teorie vychází.

Hlavním cílem tohoto příspěvku je rámcová analýza dopadů nástupu koronavirové krize (období do července 2020) na trh práce v ČR se zaměřením na ukazatele tzv. registrované nezaměstnanosti. Pod pojmem „*rámcová analýza*“ je v tomto případě míněna analýza spíše obecnějšího a širšího komplexu relevantních souvislostí, která nemá ambici hlubších rozborů zahrnujících detailní popis všech potenciálních příčin, souvislostí a důsledků popisovaného fenoménu. S ohledem na stále pokračující projevy pandemie covidu-19 je nemožné zahrnout do analýz některé faktory

a informace, které budou k dispozici teprve v blízké budoucnosti a bez nichž hlubší analýzu provést nelze. Tím mám na mysli například fenomén skryté, resp. v čase posunuté nezaměstnanosti, jejíž projev může být v tuto chvíli potlačen například různými podpůrnými programy státu (například program Antivirus, různé kompenzační bonusy a další nástroje). Podrobnějším analýzám bych se tedy rád věnoval až ve svých příštích publikacích na toto téma. V předkládaném textu bude prezentován nejenom pohled makroekonomický, tedy sumární ukazatele za celou ČR, ale pozornost bude věnována též regionálním rozdílům v dopadech fenoménu covid-19, včetně možných příčin zjištěných diferencí. Dílčím cílem příspěvku je též srovnání prvních měsíců koronakrize na trhu práce v ČR s nástupem tzv. velké recese v roce 2008, potažmo identifikace hlavních rozdílů a podobností s recesní fází hospodářského cyklu v roce 2008. Tyto ambice textu dle mého názoru přiměřeně reflektují aktuální fázi covidu-19 v ČR, stejně jako disponibilní data týkající se tohoto fenoménu.

Současný stav poznání

Většina autorů, kteří ve svých publikacích analyzují recesní fázi ekonomiky a její možné

primární startéry (Samuelson, 2010; Fadda a Triddico, 2015; Kates, 2011) hovoří téměř výlučně o faktorech ekonomických. Vesměs se jedná o nabídkové šoky exogenního či endogenního charakteru. V historickém kontextu jsou typické například ropné šoky, které dokáží světovou ekonomiku významně rozkolísat (Hamilton, 2003) a ve svém důsledku zapříčinit nástup recese. V zásadě ovšem mají potenciál recesního startéru výkyvy cen jakékoliv významné spotřební komodity, tedy například i ceny nemovitostí. Právě cenová nestabilita způsobuje nejistotu na straně nabídky i poptávky, kdy logickou reakcí poptávky je odklad spotřeby (Holman, 2011), potažmo nejistota na straně výrobců, kteří zpravidla z opatrnosti omezují produkci, což vyvolává i nárůst nezaměstnanosti jako další významný psychologický faktor (viz dále), který se promítá do chování všech klíčových subjektů hospodářského koloběhu v ekonomice – tedy domácností, firem, státu i zahraničí.

Některí autoři upozorňují rovněž na nevhodnou monetární politiku státu coby potenciální startér recese (Clarida, Galí a Gertler, 2000; Barsky a Kilian, 2001). Daleko častěji jsou ovšem v literatuře popisovány již zmíněné faktory psychologické, které se promítají ve změně chování poptávky na spotřebním trhu, a následně též v chování a rozhodování firem (Bernanke, 1983). Tyto psychologické faktory jistě v určité míře působí i v každé recesi, ale většinou až jako faktor sekundární, kdy poptávka svým chováním reaguje na reálné ekonomické změny a dění – například na rostoucí nezaměstnanost, zvyšující se ceny, pocity nestability, nejistoty atp.

Je nasnadě, že současná situace způsobená covidem-19 je v mnohém specifická a jen stěží srovnatelná s klasickými cykly, faktory a zákonitostmi tak, jak je prezentuje ekonomická teorie. Tím spíše má smysl se těmito specifiky vědecky zabývat. V relativně krátkém mezičase od vypuknutí pandemie covidu-19 pochopitelně ještě nemohly vzniknout publikace, které by dávaly podložené odpovědi na celou řadu otázek, které se v souvislosti s touto situací objevují. Na světovém knižním trhu se sice již objevila řada publikací zabývajících se fenoménem covidu-19, avšak dominují mezi nimi publikace cílené především do oblasti epidemiologie či zdravotnictví (Rutakirwa, 2020; MacKenzie, 2020). Nicméně i v těchto epidemiologicky orientovaných publikacích lze objevit konstatování platná také pro oblast ekonomickou. Například: „Se situací srovnatelnou s pandemií covidu-19 se lidstvo v novodobé historii ještě nesetkalo“ (MacKenzie, 2020, str. 17). Spíše vzácně lze dohledat seriózní publikace zaměřené na oblast ekonomickou. Také v nich ovšem autoři uvádějí, že na podložené závěry týkající se dopadů covidu-19 na světovou ekonomiku je ještě příliš brzy, a zdůrazňují především fakt, že stávající situace je velmi bezprecedentní. Například Maller (2020, str. 36) uvádí: „Coronavirus (covid-19) byl právem popsán jako bezprecedentní lidská, hospodářská a finanční krize, již aktuálně čelí světová ekonomika.“

Tato pandemie vedla k rozsáhlé ekonomické nejistotě a narušení podnikání.“ Russmannová (2020) se ve své publikaci dokonce pokouší zodpovědět otázku, zda bude mít covid-19 dlouhodobý dopad na německý trh práce. Domnívá se, že ano, nicméně i ona zdůrazňuje četná specifika stávající situace, která činí jakékoliv predikce, zejména ty dlouhodobé, v mnoha směrech značně problematickými.

Pokusím-li se shrnout hlavní specifika současného zpomalení ekonomik, způsobeného covidem-19, pak je to zejména:

- 1) pandemický (= zdravotní) faktor v pozici primárního startéru recese, se kterým v tomto rozsahu ještě nemá globalizovaná ekonomika 21. století reálnou zkušenost
- 2) státem nařízené uzavření řady provozoven (Vláda ČR, 2020a & 2020d)
- 3) státem omezený volný pohyb osob – včetně pendlerů (Vláda ČR, 2020b & 2020c)
- 4) velmi specifické působení psychologických faktorů, neboť jde pro spotřebitele i firmy o situaci zcela novou, navíc v kombinaci s rizikem ohrožení zdraví nebo dokonce i života; tím spíše se v jejich chování odráží strach v kombinaci s nejistotou budoucího vývoje (Jetten a kol., 2020).

Zkoumaná problematika a použité metody

V souladu s cílem tohoto příspěvku se dále zaměřím na prostředí trhu práce v ČR. Existuje celá řada absolutních i relativních ukazatelů, jejichž prostřednictvím lze situaci na trhu práce hodnotit, resp. analyzovat její dlouhodobější vývoj. Řada těchto zdánlivě jednoduchých ukazatelů ovšem vykazuje potenciální metodologické nástrahy, zejména pokud chceme porovnávat situaci v roce 2008 (tzv. velká recese) s aktuální situací v roce 2020. Zřejmě nejoblíbenějším a nejpoužívanějším ukazatelem je v ČR poměrový ukazatel takzvané registrované nezaměstnanosti, prezentovaný každý měsíc Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV). Ten ovšem v mezidobí, resp. k 1. 1. 2013, prošel velmi zásadní změnou metodiky výpočtu, která činí tento ukazatel objektivně nepoužitelným pro srovnání obou zamýšlených období – tj. roku 2020 a 2008. V médiích je bohužel toto srovnání uváděno relativně často, avšak z vědeckého pohledu jde o poměrně zásadní mystifikaci, byť mnohdy nevědomou. Rád bych tedy na tomto místě objasnil, v čem zmiňovaná nástraha, resp. nemožnost objektivního srovnání obou zmiňovaných období tímto ukazatelem, spočívá.

Pokud jde o změnu v čitateli, ta příliš významná není. V obou případech je použit počet tzv. dosažitelných nezaměstnaných v evidenci Úřadu práce ČR, přičemž za dosažitelného nezaměstnaného se považuje evidovaný nezaměstnaný, který nemá žádnou objektivní překážku nástupu do zaměstnání – tj. například není aktuálně nemocen ani nenavštěvuje rekvalifikační kurz či jinou předepsanou aktivitu. V případě jmenovatele jde ovšem již o změnu velmi zásadní, činící poměrový ukazatel registrované nezaměstnanosti před a po 1. lednu 2013 vzájemně zcela nesrovnatelným. Zatímco do 31. 12. 2012 byl jmenovatel koncipován v duchu ekonomické teorie jakožto počet práceschopných osob v ekonomice (tj. zaměstnaní plus nezaměstnaní), od 1. ledna 2013 již procentní ukazatel MPSV porovnává dosažitelné nezaměstnané v evidenci ÚP ČR s veškerým obyvatelstvem ČR ve věku 15 až 64 let – tedy včetně osob, u kterých může být například nějaká právní (např. studium) nebo zdravotní (např. invalidní důchod) překážka zapojení do pracovního procesu (ČSÚ, 2012).

Kromě MPSV je procentní míra nezaměstnanosti prezentována ještě Českým statistickým úřadem (ČSÚ) a Eurostatem. Jejich časové řady již lze považovat za konzistentní, pomineme-li drobné úpravy v metodice výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), tudíž by bylo teoreticky možné je pro srovnání roku 2008 a 2020 použít. Jako jistý nedostatek lze ovšem vnímat fakt, že ukazatel ČSÚ ani Eurostatu není nijak vázán na registrovanou nezaměstnanost, tedy na počet evidovaných nezaměstnaných na Úřadu práce ČR. Tyto instituce vycházejí pouze z výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), resp. v případě Eurostatu z jeho analogie (LFS – Labour Force Survey). Dalším nedostatkem je i fakt, že procentní ukazatele Eurostatu ani ČSÚ nejsou sledovány v tak velkém regionálním detailu jako ukazatel MPSV. Pouze ten je každý měsíc prezentován i na úrovni okresů ČR, což umožňuje nejlépe sledovat regionální dopady na trh práce. Kromě absence vazby na počty registrovaných nezaměstnaných na Úřadu práce ČR lze jako nevýhodu ukazatelů ČSÚ a Eurostatu vnímat také větší časové zpoždění ve výpočtu a prezentaci ukazatelů nezaměstnanosti. Oproti MPSV je tento skluz zhruba měsíční, nicméně v rané fázi koronavirové krize, kdy tento příspěvek vzniká, je možnost pracovat s delší časovou řadou ukazatele MPSV významnou analytickou výhodou.

V období od 1. července 2004 do 31. 12. 2012 používalo MPSV ukazatel označovaný jako míra registrované nezaměstnanosti, který byl koncipován takto:

$$\text{míra registrované nezaměstnanosti} = \frac{\text{dosažitelní nezaměstnaní v evidenci ÚP ČR}}{\text{počet zaměstnaných} + \text{počet nezaměstnaných v evidenci ÚP ČR}} * 100 (\%)$$

Od 1. ledna 2013 (až doposud) ovšem MPSV používá nový ukazatel registrované nezaměstnanosti, označovaný jako podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let (dále jen "PNO"), který je koncipován takto:

$$PNO = \frac{\text{dosažitelní nezaměstnaní v evidenci ÚP ČR (15–64let)}}{\text{obyvatelstvo ČR ve věku 15–64 let}} * 100 (\%)$$

Dílčí závěry pro použitou metodu:

1) Srovnání dopadů nástupu hospodářské recese v roce 2008 a 2020 bude provedeno pomocí řetězových indexů počítaných z celkového počtu evidovaných nezaměstnaných na Úřadu práce ČR a očištěných o sezónní vlivy v časové řadě.

Zdůvodnění a upřesnění metodiky: Je nutné uvědomit si, že ukazatele situace na trhu práce podléhají poměrně významným sezónním vlivům. To by mohlo prostě srovnání nárůstu evidovaných nezaměstnaných v době nástupu recese značně zkreslovat tím spíše, že velká recese v roce 2008 dopadla na trh práce na podzim, kdy počty nezaměstnaných narůstají i vlivem tradičních sezónních vlivů, tj. útlumu poptávky v oborech podléhajících sezónnosti (zemědělství, stavebnictví, sezónní ruch atp.). Oproti tomu tzv. koronavirová krize dopadla na trh práce ČR na jaře 2020, kdy naopak nezaměstnanost vlivem sezónnosti v tomto období přirozeně klesá. Ignorance sezónnosti by tedy zjevně vedla k velmi zkresleným závěrům, neboť mimořádné (= recesní) vlivy by nebyly odděleny od přirozených vlivů každoročních, tj. sezónních.

matematických metod (trendových funkcí), ale po otestování jejich spolehlivosti na náhodně vybraných letech analyzovaného období (1/2000–12/2019) se právě řetězové indexy vypočtené výše uvedenou metodou jeví jako výrazně spolehlivější. Důvodem je zřejmě fakt, že zejména v aktuálním roce 2020 není disponibilní časová řada od dosažení předkrizového dna dostatečně dlouhá na to, aby mohla být její trendová funkce spolehlivě matematicky popsána.

2) **Regionální rozdíly v dopadech nástupu koronavirové krize budou provedeny na úrovni bývalých okresů ČR (77 obcí s rozšířenou působností) tak, jak je stále sleduje Úřad práce ČR (ÚP ČR, 2020). Sledovány budou procentní nárůsty počtu evidovaných nezaměstnaných v jednotlivých okresech.**

Zdůvodnění a upřesnění metodiky: Procentní nárůsty počtu evidovaných nezaměstnaných byly zvoleny z toho důvodu, že na rozdíl od míry registrované nezaměstnanosti jde o konzistentní časovou řadu. Srovnání absolutních počtů nezaměstnaných by nebylo relevantní, neboť celkový počet obyvatel i jeho struktura se v jednotlivých okresech významně liší. Porovnány budou v obou letech, kdy byl nástup recese zaznamenán (tj. 2008

tj. srovnání roku 2008 a 2020 pomocí metodiky výše popsané, a následně se budu věnovat rozdílu v regionálních dopadech na úrovni bývalých okresů ČR (viz metodika).

A) Makroekonomický pohled – trh práce ČR jako celek

Jako východisko dalších úvah bych hned v úvodu této pasáže rád použil v zásadě jediný dlouhodobě časově konzistentní ukazatel registrované nezaměstnanosti v ČR, a to je počet registrovaných nezaměstnaných na Úřadu práce ČR. Tato veličina je prezentována v grafu 1 níže a dokládá nikterak překvapivý fakt, že vývoj trhu práce je cyklický a úzce navázaný na vývoj produktu ekonomiky. Budeme-li se snažit komparovat nástup tzv. velké recese (rok 2008) s aktuální koronakrizí (rok 2020) pouhým vizuálním porovnáním vývoje počtu nezaměstnaných, zřejmě shledáme pouze jediný výrazný rozdíl. Tím je níže posazené „dno“ počtu evidovaných nezaměstnaných před nástupem recese. Zatímco v roce 2008 lze za toto „dno“ označit říjen 2008 s evidovanými 311 705 nezaměstnanými, v roce 2020 se jedná březen s 225 678 evidovanými nezaměstnanými. Trh práce tedy vstoupil do aktuální recese ve výrazně lepší kondici, kdy počet evidovaných uchazečů byl o 86 027 nižší než při zmíněném nástupu recese v roce 2008.

Pro objektivní srovnání obou recesních nástupů je ovšem nutné očistit údaje o přirozené sezónní vlivy, zejména proto, že – jak již uvedeno – recese v roce 2008 nastoupila na podzim, kdy počty nezaměstnaných rostou i v důsledku přirozených sezónních vlivů, zatímco koronakrize se projevila na jaře, kdy sezónnost působí zcela opačně. Jak je popsáno v metodice, pro očištění sezónních vlivů byly zvoleny řetězové indexy počítané z měsíčních průměrů evidovaných nezaměstnaných v období 1/2000–12/2019. Výsledné hodnoty řetězových indexů pro dlouhodobě obvyklou meziměsíční změnu v počtu evidovaných nezaměstnaných ukazuje tabulka 1.

Následně zkusme porovnat řetězové indexy příslušných měsíců po nástupu recese v roce 2008 a 2020 s dlouhodobými průměry, abychom mohli lépe identifikovat dopady, které stojí mimo tradiční sezónní výkyvy, a lze je tedy přičítat vlivům souvisejícím s nástupem recese. Tabulka 2 ukazuje vždy dva měsíce před dosažením dna před recesí, dále měsíc „předrecesního dna“ a též čtyři měsíce po nástupu recese.

Pro lepší představivost lze meziměsíční rozdíly v počtu evidovaných nezaměstnaných, uvedených v tabulce 2, prezentovat též graficky (viz graf 2).

Z uvedeného srovnání je patrné, že nástup tzv. koronavirové krize v roce 2020 byl, co se týče dopadů na trh práce (při očištění sezónních vlivů), mnohem razantnější než nástup tzv. velké recese v roce 2008. Časová řada z roku 2008/2009 dokládá postupný trend pozvolnějšího prohlubování recese v prvních měsících po jejím nástupu. Meziměsíční

Pro očištění vývoje časové řady od sezónních vlivů se nabízí výpočet tzv. sezónních indexů, nicméně tento postup naráží v ještě neukončeném roce 2020 na matematicko-metodicou překážku, kdy ještě není znám průměrný měsíční počet evidovaných nezaměstnaných v tomto roce (tzv. sezónní průměr), ze kterého se sezónní indexy, resp. odchylky v jednotlivých měsících počítají. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl z dvacetileté časové řady evidovaných nezaměstnaných na Úřadu práce ČR (v tak dlouhé časové řadě jde o jediný metodicky konzistentní ukazatel) spočítat **průměrný počet evidovaných nezaměstnaných v jednotlivých měsících roku**, tj. konkrétně například pro měsíc leden:

$$\bar{x}_{UoZ(leden)} = \frac{\sum(UoZ_{leden2000} + UoZ_{leden2001} + \dots + UoZ_{leden2019})}{20}$$

kde: $\bar{x}_{UoZ(leden)}$ = průměrný počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na Úřadu práce ČR v lednu v období 20leté časové řady, tj. od roku 2000 do roku 2019 (jak je zřejmé z výše uvedeného vzorce: jde o prostý aritmetický průměr ze všech lednových hodnot zvoleného období)

Analogicky byly vypočítány i průměrné počty evidovaných nezaměstnaných v ostatních měsících roku. Následně byly z takto vypočtených měsíčních průměrů spočítány řetězové indexy (RI) pro každý měsíc v roce, dle klasické statistické definice řetězového indexu. Tedy například pro únor:

$$RI_{únor} = \bar{x}_{UoZ(únor)} / \bar{x}_{UoZ(leden)}$$

kde: $RI_{únor}$ = řetězový index pro měsíc únor

$\bar{x}_{UoZ(únor)}$ = průměrný počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na Úřadu práce ČR v únoru v období 20leté časové řady, tj. od roku 2000 do roku 2019 (analogicky pro leden a další měsíce)

Takto vypočtené řetězové indexy by tedy měly dávat poměrně validní informaci o dlouhodobě obvyklé meziměsíční změně počtu evidovaných nezaměstnaných, přičemž eliminují výše zmíněnou nevýhodu sezónních indexů, které nelze v ještě neukončeném roce 2020 použít, s ohledem na neznámý a jen těžko predikovatelný průměrný měsíční počet evidovaných nezaměstnaných v tomto roce. Původně jsem zvažoval i použití složitějších

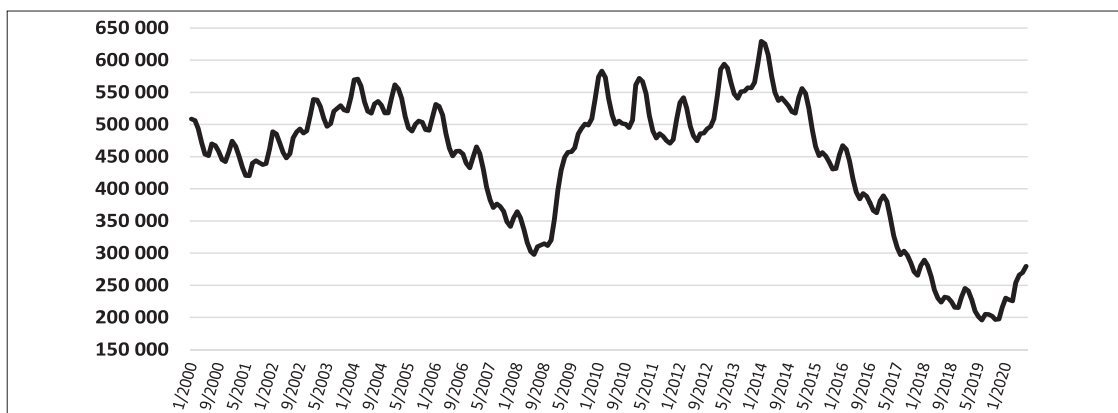
a 2020), vždy první 4 měsíce následující po měsíci, ve kterém bylo dosaženo „předkrizové dna“. Další časová řada není s ohledem na rok 2020 k dispozici.

Komparace dopadů nástupu koronavirové krize na trh práce v ČR

V souladu s cílem tohoto příspěvku se nejprve zaměřím na makroekonomický pohled,

Graf 1: Počet evidovaných nezaměstnaných na Úřadu práce ČR (1/2000–7/2020)

Zdroj: Úřad práce ČR, vlastní zpracování

Tabulka 1: Hodnoty řetězových indexů z měsíčních průměrů časové řady UoZ (1/2000–12/2019)

Měsíc	Hodnota RI	Změna (%)	Interpretace
leden	1,078	+ 7,8 %	oproti prosinci počet nezaměstnaných obvykle vzroste o 7,8 %
únor	0,997	- 0,3 %	oproti lednu počet nezaměstnaných obvykle poklesne o 0,3 %
březen	0,971	- 2,9 %	oproti únoru počet nezaměstnaných obvykle poklesne o 2,9 %
duben	0,950	- 5 %	oproti březnu počet nezaměstnaných obvykle poklesne o 5 %
květen	0,963	- 3,7 %	oproti dubnu počet nezaměstnaných obvykle poklesne o 3,7 %
červen	0,986	- 1,4 %	oproti květnu počet nezaměstnaných obvykle poklesne o 1,4 %
červenec	1,027	+ 2,7 %	oproti červnu počet nezaměstnaných obvykle vzroste o 2,7 %
srpen	1,000	0	oproti červenci se počet nezaměstnaných obvykle nezmění
září	0,994	- 0,6 %	oproti srpnu počet nezaměstnaných obvykle poklesne o 0,6 %
říjen	0,982	- 1,8 %	oproti září počet nezaměstnaných obvykle poklesne o 1,8 %
listopad	1,004	+ 0,4 %	oproti říjnu počet nezaměstnaných obvykle vzroste o 0,4 %
prosinec	1,057	+ 5,7 %	oproti listopadu počet nezaměstnaných obvykle vzroste o 5,7 %

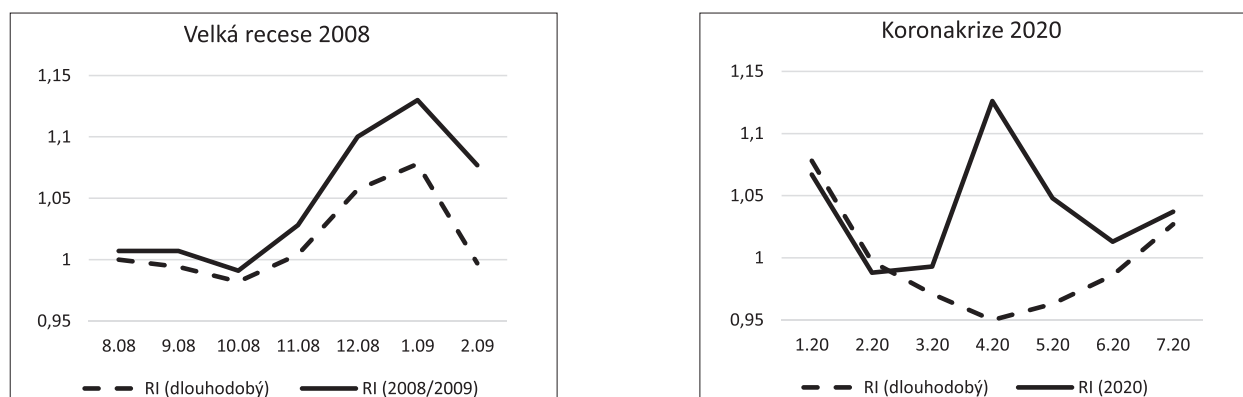
Zdroj: Úřad práce ČR, vlastní zpracování

Tabulka 2: Změna v počtu evidovaných nezaměstnaných po nástupu recese, očištěná o sezónní vlivy

období	RI _{dlouhodobý}	RI _{2008/9}	rozdíl RI*	období	RI _{dlouhodobý}	RI ₂₀₂₀	rozdíl RI*
8/2008	1,000	1,007	+ 0,7 p. b.	1/2020	1,078	1,067	- 1,1 p. b.
9/2008	0,994	1,007	+ 1,3 p. b.	2/2020	0,997	0,988	- 0,9 p. b.
10/2008	0,982	0,991	+ 0,9 % p. b.	3/2020	0,971	0,993	+ 2,2 p. b.
11/2008	1,004	1,028	+ 2,4 p. b.	4/2020	0,950	1,126	+ 17,6 p. b.
12/2008	1,057	1,100	+ 4,3 p. b.	5/2020	0,963	1,048	+ 8,5 p. b.
1/2009	1,078	1,130	+ 5,2 p. b.	6/2020	0,986	1,013	+ 2,7 p. b.
2/2009	0,997	1,077	+ 8 p. b.	7/2020	1,027	1,037	+ 1,0 p. b.

* rozdíl RI je počítán jako RI v roce nástupu recese mínus dlouhodobý RI počítaný z časové řady 1/2000–12/2019, a jedná se tedy o rozdíl hodnoty ukazatele v procentních bodech, nikoliv o indexovaný rozdíl

Graf 2: Srovnání hodnoty dlouhodobého řetězového indexu s hodnotou téhož indexu v recesním roce

Zdroj: Úřad práce ČR, vlastní zpracování

řetězové indexy v roce 2008/2009 v zásadě kopírují dlouhodobé sezónní kolísání, avšak difference mezi dlouhodobou a „krizovou“ časovou řadu se neustále zvětšují. Zatímco v listopadu se jednalo o rozdíl + 2,4 procentního bodu, v prosinci to bylo + 4,3 p. b., v lednu 2009 rozdíl činil + 5,2 p. b., a v únoru dokonce + 8 p. b.

Oproti popsanému pozvolnějšímú nástupu recese v roce 2008 se tento přívrstavek pro dosavadní disponibilní časovou řadu v roce 2020 použít nedá. Aktuální koronakrize naopak dopadla na trh práce velmi razantně. Hned v prvním měsíci po dosažení předkrizového dna (tj. v dubnu 2020) převýšil meziměsíční nárůst evidovaných nezaměstnaných na Úřadu práce ČR dlouhodobou hodnotu srovnatelného období velmi významně, a to o + 17,6 procentního bodu. V následujících měsících je naopak patrné zklidňování situace a postupná degrese diferencí mezi dlouhodobou a „krizovou“ časovou řadou. Počínaje již zmíněným dubnem 2020 se difference vyvíjely v těchto hodnotách: + 17,6 p. b., + 8,5 p. b., + 2,7 p. b., + 1,0 p. b.

Lze tedy konstatovat, že dopady nástupu recese na trh práce ČR v obou srovnávaných letech (2008 a 2020) se velmi významně liší. Jistě zajímavé je i konstatování, že ani v době psaní tohoto příspěvku, tj. bezmála půl roku po nástupu tzv. koronakrize v ČR, nedosahuje počet evidovaných nezaměstnaných na Úřadu práce ČR úrovně předkrizového dna v roce 2008. Zatímco tehdy bylo v říjnu 2008 evidováno 311 705 nezaměstnaných, aktuálně (srpen 2020) je to i navzdory několikaměsíčnímu náběhu recese pouze 279 673 nezaměstnaných. Při použití tohoto absolutního ukazatele je korektní dodat, že se v mezidobí samozřejmě částečně změnila i demografická struktura obyvatelstva, včetně počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva. Nicméně i při použití relativního ukazatele (míry nezaměst-

nanosti) aktuálně (srpen 2020) ČR vykazuje 2,6procentní nezaměstnanost, zatímco v roce 2009 to bylo ve srovnatelném období po nástupu velké recese hodnota více než dvojnásobná (5,5 %). Podotýkám, že hovořím o ukazateli Eurostatu, protože poměrový ukazatel registrované nezaměstnanosti (ukazatel MPSV) není v obou obdobích vzájemně srovnatelný, především díky významné změně metodiky jeho výpočtu k 1. 1. 2013 (viz oddíl věnovaný metodice).

B) Regionální dopady nástupu recese v ČR – srovnání roku 2008 a 2020

Je nasnadě, že v sumárních makroekonomických datech se mohou poněkud ztrácet velmi rozdílné regionální dopady recese na zaměstnavatele, potažmo i na trh práce v různých oblastech ČR. Z tohoto důvodu se budu, v souladu s cíli tohoto příspěvku, dále věnovat také tomuto srovnání. Jak již bylo zmíněno v metodice, porovnány budou v obou letech, kdy byl nástup recese zaznamenán (tj. 2008 a 2020), procentní nárůsty počtu evidovaných nezaměstnaných v jednotlivých okresech, a to vždy první 4 měsíce následující po měsíci, ve kterém bylo dosaženo „předkrizového dna“. Delší časová řada není v roce 2020 k dispozici.

Pokud jde o deset nejvíce postižených okresů v roce 2008 (tabulka 3), nárůsty počtu evidovaných nezaměstnaných se v nich během prvních čtyř měsíců po vypuknutí recese pohybovaly od přibližně dvoutřetinového přírůstku (+ 62,7 %; Olomouc) až po zdvojnásobení počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání (+ 101,5 %; Jindřichův Hradec). Z uvedených meziměsíčních nárůstů ve sledovaném období je zřejmé, že nástup recese se v jednotlivých okresech značně lišil. První měsíc (11/2008) nejtvrději dopadl na Havlíčkův Brod (+ 18,3 %), zatímco v ostatních okresech ČR byl nárůst počtu nově evidova-

ných nezaměstnaných do 10 %. Ve většině okresů zároveň platí model, že první tři měsíce docházelo k postupné progresi tempa růstu nezaměstnanosti (počtu evidovaných uchazečů), zatímco čtvrtý měsíc (2/2019) se ve většině okresů nárůst počtu nezaměstnaných výrazně zpomalil. Zajímavou informaci poskytuje i poslední sloupec tabulky 3, který situaci v okresech nejvíce postižených velkou recesí v roce 2008 porovnává s dopady koronavirové krize v roce 2020. S výjimkou Pelhřimova žádný z nejvíce postižených okresů nefiguroval v roce 2020 v první desítkě a polovina z nich se dokonce pohybuje až za hodnotou mediánu, který je reprezentován nárůstem počtu evidovaných nezaměstnaných o 20,6 %. Stejně tak nárůst počtu nezaměstnaných se ve srovnatelném recesním období v roce 2020 ve sledovaných okresech pohybuje v řadu nižších desítek procent. Index nárůstu je vesměs všude násobně nižší, než tomu bylo v roce 2008/9. Za zmínku stojí například Náchod, kde v roce 2008 došlo během prvních čtyř měsíců po nástupu recese k nárůstu počtu evidovaných nezaměstnaných o 75,8 %, zatímco v roce 2020 zde přibývalo ve srovnatelném období pouze 5,6 % nezaměstnaných.

Podíváme-li se podobnou optikou na dopady tzv. koronavirové krize i v roce 2020, z tabulky 4 na straně 7 je patrné, že výčet okresů. Z tabulky 4 je patrné, že výčet okresů, jejichž trh práce byl nejvíce postižen koronavirovou krizí během prvních čtyř měsíců po jejím nástupu, je zcela odlišný od podobného výčtu sestaveného z dat počátku nástupu velké recese v roce 2008 (tabulka 3). Nejvíce jsou koronakrizí zjevně postiženy okresy Cheb a Karlovy Vary, tedy tradiční „lázeňská města“, a dále pak Praha. Analýzu dopadů koronakrize v závislosti na struktuře podnikatelského prostředí v nejvíce zasažených městech a regionech rád ponechám jiným autorům, nicméně

Tabulka 3: Nárůsty počtu nezaměstnaných v nejvíce postižených okresech (velká recese 2008)

Pořadí 2008	Okres	Nárůst evidovaných nezaměstnaných v měsíci:					Pořadí v roce 2020*
		11/2008	12/2008	1/2009	2/2009	CELKEM	
1.	Jindřichův Hradec	+ 9,4 %	+ 25,7 %	+ 29,8 %	+ 12,9 %	+ 101,5 %	46. (+ 16,9 %)
2.	Havlíčkův Brod	+ 18,3 %	+ 14,5 %	+ 17,2 %	+ 20,4 %	+ 91,2 %	38. (+ 20,7 %)
3.	Nový Jičín	+ 8,9 %	+ 15,5 %	+ 24,2 %	+ 14,4 %	+ 78,7 %	24. (+ 26,3 %)
4.	Náchod	+ 8,5 %	+ 16,8 %	+ 29,3 %	+ 7,3 %	+ 75,8 %	62. (+ 9,2 %)
5.	Česká Lípa	+ 5,9 %	+ 10,2 %	+ 28,4 %	+ 12,8 %	+ 69,0 %	15. (+ 33,6 %)
6.	Písek	+ 3,3 %	+ 26,7 %	+ 18,5 %	+ 8,8 %	+ 68,6 %	58. (+ 12,5 %)
7.	Pelhřimov	+ 9,2 %	+ 17,2 %	+ 23,4 %	+ 6,5 %	+ 68,2 %	10. (+ 36,7 %)
8.	Rychnov na Kněžnou	+ 7,6 %	+ 16,3 %	+ 19,9 %	+ 11,3 %	+ 67,2 %	48. (+ 16,6 %)
9.	Jihlava	+ 6,7 %	+ 17,7 %	+ 19,9 %	+ 10,7 %	+ 66,5 %	45. (+ 18,6 %)
10.	Olomouc	+ 3,8 %	+ 12,5 %	+ 19,2 %	+ 16,8 %	+ 62,7 %	28. (+ 24,8 %)
	ČR jako celek	+ 2,8 %	+ 10,0 %	+ 13,0 %	+ 7,7 %	+ 44,3 %	X

* v posledním sloupci je uvedeno pořadí z celkem 77 okresů, seřazených sestupně dle růstu počtu evidovaných nezaměstnaných ve srovnatelném období 2020, tj. během prvních 4 měsíců po vypuknutí koronakrize

Zdroj: Úřad práce ČR, vlastní zpracování

nabízí se hypotéza, že nejvíce postiženy jsou koronakrizí regiony s vysokou závislostí na zahraničních turistech. Ta je typická právě pro Cheb (spádově do tohoto okresu patří Mariánské Lázně nebo Františkovy Lázně) a Karlovy Vary, stejně jako pro Prahu (ČSÚ, 2020).

Závěr

Z výše uvedeného je zřejmé, že dopady nástupu koronakrizy na trh práce ČR v roce 2020 jsou v mnohém specifické a jen obtížně srovnatelné s nástupem tzv. velké recese v roce 2008. **První významnou odlišností lze sledovat v samotném startéru obou recesních fází hospodářského cyklu.** V roce 2008 lze hovořit o klasickém ekonomickém startéru, kdy prvotní příčinou nástupu recese byla americká hypoteční krize. Ta postupně přerostla ve světovou finanční krizi, v níž významnou roli sehrála rovněž vysoká cena ropy v první polovině roku 2008, která přispěla k poklesu reálného HDP a k růstu spotřebitelských cen. Oproti tomu spouštěčem recese v roce 2020 byla snaha omezit šíření nemoci covidu-19 a s ní související státní zásahy do chodu ekonomik, včetně ekonomiky ČR. Celosvětově došlo k zavádění preventivních opatření, jako je omezování řady provozů (obchod, služby), vzdělávacích institucí či omezování volného pohybu osob přes státní hranice. Tato opatření jsou ze zdravotně-epidemiologického pohledu zcela pochopitelná, avšak z pohledu ekonomické teorie zcela bezprecedentní a empiricky doposud adekvátně nepopsaná.

Stejně tak je v roce 2008 a 2020 velmi odlišný náběh evidovaných nezaměstnaných v období prvních čtyř měsíců po nástupu recese (delší časová řada nebyla v době vzniku tohoto textu pro rok 2020 k dispozici). Ve snaze eliminovat vliv sezónnosti byl tento náběh měřen pomocí řetězových indexů, po-

čítaných z celkového počtu evidovaných nezaměstnaných na Úřadu práce ČR a očištěných o sezónní vlivy v časové řadě. Ohledně prvních čtyř měsíců roku 2008 lze hovořit o pozvolně rostoucím náběhu počtu evidovaných nezaměstnaných, tedy o jakémsi „rozevírání nůžek“ mezi dlouhodobou a „krizovou“ hodnotou řetězového indexu. Oproti tomu lze v roce 2020 pozorovat razantní zvýšení počtu evidovaných nezaměstnaných v prvním měsíci, kdy se koronakrizy v evidenci Úřadu práce ČR projevila, a poté postupné snižování přírůstků nově evidovaných uchazečů a relativně rychlý návrat k dlouhodobě obvyklým hodnotám meziměsíčních změn.

S ohledem na rozdílnou fázi roční sezónnosti není korektní porovnávat absolutní nárůsty počtu nezaměstnaných v roce 2008 a 2020, nicméně odchylky od dlouhodobě obvyklé meziměsíční změny komparovat lze. Zatímco v roce 2008 činila odchylka dlouhodobé a „krizové“ hodnoty řetězového indexu v prvním měsíci po vypuknutí recese pouze 2,4 procentního bodu, v roce 2020 dosáhl tento rozdíl úctyhodných 17,6 procentního bodu a byl tedy více než sedminásobný. Oproti tomu čtvrtý měsíc po vypuknutí recese byla v roce 2008 zmiňovaná diference dlouhodobé a „krizové“ hodnoty 8 procentních bodů, zatímco v roce 2020 vykazoval čtvrtý měsíc rozdíl od dlouhodobého normálu pouhý jeden procentní bod. Jistě bude zajímavé sledovat i dlouhodobější vývoj, nicméně v námi analyzovaném období lze zásadní rozdíl na trhu práce spatřovat především v pomalém nástupu s postupně graduující dynamikou recese v roce 2008 oproti razantnímu a postupně se zklidňujícímu zrcadlení recese v počtu evidovaných nezaměstnaných v roce 2020.

Další významný rozdíl byl identifikován také v oblasti regionálních dopadů recese na

trh práce, ať už v oblasti jejich intenzity nebo struktury. Ani v případě analýzy regionálních rozdílů v dopadech nástupu krize v obou komparovaných letech není zcela přesné porovnávat nárůsty počtů evidovaných uchazečů v ČR ani v jednotlivých okresech (krize 2008 udeřila na podzim, zatímco koronakrizy na jaře). Naproti tomu lze konstatovat, že nejvíce postižené okresy v roce 2008 a 2020 jsou zcela odlišné. Analýza struktury podnikatelského prostředí v jednotlivých okresech ČR přesahuje možnosti tohoto příspěvku, nicméně nabízí se hypotéza, že dopady velké recese v roce 2008 zpočátku pocítily především regiony s dominancí výroby (sekundární sektor), zatímco koronakrizy primárně nejvíce zasáhla regiony s vysokou závislostí na službách poskytovaných zahraničním turistům. Neintenzivněji totiž dopady koronakrizy pocítily tradiční lázeňské regiony – Cheb a Karlovy Vary, ale také Praha.

Jako námět k zamyšlení do budoucna se v právě probíhající koronakrizi jeví především alespoň dílčí eliminace výše zmíněné vysoké závislosti některých měst a regionů na zahraniční poptávce, s jejímž výpadkem si místní samosprávy ani podnikatelé příliš nevědí rady. Ukazuje se, že podnikatelské subjekty schopné rychle a efektivně nabídnout alternativu domácí klientele přežívají krizi mnohem lépe než podnikatelé pasivně vyhlížející návrat zahraničních turistů či státní podporu. Předem připravený „plán B“ by jim situaci jistě usnadnil. Stejně tak podpora různorodosti podnikatelského prostředí ve městech a regionech se jeví jako jedna z efektivních cest prevence drtivých dopadů příchodu jakékoliv recese, jejíž dlouhodobou zákonitostí je selektivní dopad na různé oblasti byznysu. Zjednodušeně lze tedy konstatovat, že čím pestřejší a flexibilnější je podnikatelské prostředí, tím snáze se daný region dokáže s recesí vyrovnat.

Tabulka 4: Nárůsty počtu nezaměstnaných v nejvíce postižených okresech (koronavirová krize 2020)

Pořadí 2008	Okres	Nárůst evidovaných nezaměstnaných v měsíci:					CELKEM	Pořadí v roce 2008*
		4/2020	5/2020	6/2020	7/2020			
1.	Cheb	+ 53 %	+ 17,1 %	- 1,6 %	+ 1,3 %	+ 78,5 %	29. (+ 46,8 %)	
2.	Karlovy Vary	+ 35,1 %	+ 14,8 %	+ 7,3 %	+ 4,8 %	+ 74,4 %	59. (+ 32,8 %)	
3.	Praha – východ	+ 36,1 %	+ 8,2 %	+ 4,4 %	+ 2,3 %	+ 57,4 %	67. (+ 26,4 %)	
4.	Praha, hlavní město	+ 19,3 %	+ 13,4 %	+ 7,8 %	+ 7,9 %	+ 57,3 %	74. (+ 17,7 %)	
5.	Praha – západ	+ 14,8 %	+ 14,5 %	+ 8 %	+ 7,3 %	+ 51,7 %	49. (+ 38,0 %)	
6.	Mladá Boleslav	+ 26,2 %	+ 7,1 %	+ 4,3 %	+ 6,8 %	+ 51,2 %	21. (+ 54,5 %)	
7.	Teplice	+ 18,1 %	+ 9,4 %	+ 5 %	+ 5,5 %	+ 43,2 %	71. (+ 21,6 %)	
8.	Sokolov	+ 18,2 %	+ 11 %	+ 3 %	+ 2,2 %	+ 39,2 %	56. (+ 34,3 %)	
9.	České Budějovice	+ 25,9 %	+ 2,8 %	- 0,6 %	+ 7,1 %	+ 37,8 %	41. (+ 40,9 %)	
10.	Pelhřimov	+ 28,4 %	+ 11,0 %	- 4,5 %	- 0,4 %	+ 36,7 %	7. (+ 68,2 %)	
	ČR jako celek	+12,6 %	+ 4,8 %	+ 1,3 %	+ 3,7 %	+ 23,9 %	X	

* v posledním sloupci je uvedeno pořadí z celkem 77 okresů, seřazených sestupně dle růstu počtu evidovaných nezaměstnaných ve srovnatelném období 2008/2009, tj. během prvních 4 měsíců po vypuknutí velké recese

Zdroj: Úřad práce ČR, vlastní zpracování

Použitá zdroje

a) Knižní publikace

- BARSKY, Robert B. a KILIAN, Lutz: Oil and the Macroeconomy since the 1970s, *Journal of Economic Perspectives* ročník 18, č. 4, 2004, 115–134.
- BERNANKE, Ben S. a GERTLER, Mark: Inside The Black Box: The Credit Channel of Monetary Policy Transmission, *Journal Of Economic Perspectives* ročník 9, č. 4, 27–48.
- CLARIDA, Richard, GALÍ, Jordi a GERTLER, Mark: Monetary Policy Rules and Macroeconomic Stability: Evidence and Some Theory, *Quarterly Journal of Economics* ročník 115, č. 1, 2000, 147–180.
- FADDA, Sebastiano; TRIDICO, Pasquale. *The Economic Crisis in Social and Institutional Context*. New York: Routledge, 2015. ISBN 978-1-138-80559-0.
- HOLMAN, Robert: *Ekonomie*. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-006-5.
- JETTEN, Jolanda; REICHER, Stephen; HASLAM, Alexander a CRUWYS Tegan. *Together apart – the psychology of COVID-19*. Los Angeles. SAGE Publications, 2020. ISBN 978-1-5297-5209-0.
- JOLL, Caroline a kol. *Developments in labour market analysis*. Cardiff: Routledge, 2018. ISBN 978-0-42-965574-6.
- JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0251-8.
- KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Praha: Oeconomica, 2013. ISBN 978-80-245-1930-2
- KATES, Steven. *The Global Financial Crisis*. Northampton: Edward Elgar Publishing, 2011. ISBN 978-0-85793-422-2.
- KNIGHT, K. G. *Unemployment: An economic analysis*. New Jersey: Rowman & Littlefield, 1986. ISBN 0-389-20661-X.
- MacKenzie Debora. *COVID-19: The Pandemic that Never Should Have Happened and How to Stop the Next One*. New York. Hachette Books, 2020. ISBN 978-03-0692-423-1.

- MALLER, Santosh. *A Quick Guide to Impact of COVID-19 on Financial Reporting*. London. Bloomsbury Publishing, 2020. ISBN 978-93-9017-653-3.
- McLaughlin, Eithne. *Understanding Unemployment*. London: Routledge, 2002. ISBN 0-203-06145-4.
- RUSSMANN, Cindy. *Will COVID-19 have long-term impacts on the German labor market?* München. GRIN Verlag, 2020. ISBN 978-33-4618-789-5.
- RUTAKIRWA, Tonny. *Understanding Coronavirus (COVID-19)*. London. Tonnies Publishing Press, 2020. ISBN 979-8-625-90805-4.
- SAMUELSON, Paul; NORDHAUS, William. *Economics*. New York: Tata McGraw-Hill Companies, 2010. ISBN 978-0-07-070071-0.
- ZAPLETAL, Josef. *Úvod do analýzy ekonomických časových řad*. Brno: VUT, 2000. ISBN 978-80-2141-719-9.

b) Internetové zdroje

- Český statistický úřad. 2020. *Regionální statistiky* [online]. Praha: ČSÚ [6. 8. 2020]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/publikace_regiony
- Český statistický úřad. 2012. *Změna výpočtu ukazatele registrované nezaměstnanosti* [online]. Praha: ČSÚ [10. 10. 2020]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zmena_vypoctu_ukazatele_registrovane_nezaměstnanosti20121107
- Eurostat. 2020. *Statistics Explained*. [online]. Lucemburk: Eurostat [10. 10. 2020]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Unemployment_statistics_and_beyond
- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. 2020. *Statistiky trhu práce* [online]. Praha: MPSV [10. 10. 2020]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/statistiky-2>
- Úřad práce ČR. 2020. *Zaměstnanost – statistiky* [online]. Praha: ÚP ČR [10. 10. 2020]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/zamestnanost>
- Vláda České republiky. 2020a. Usnesení vlády ČR ze dne 12. března 2020, č. 194, *Vyhlášení nouzového stavu na území ČR* [online]. Praha: Vláda ČR [10. 10. 2020]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronavi-ru/dulezite-informace/prehled-vladnich-usneseni-od-vyhlase-ny-nouzoveho-stavu-180608/>

- Vláda České republiky. 2020b. Usnesení vlády ČR ze dne 12. března 2020, č. 198, *Krizové opatření o zákazu vstupu do ČR a cestování do rizikových zemí* [online]. Praha: Vláda ČR [10. 10. 2020]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronavi-ru/dulezite-informace/prehled-vladnich-usneseni-od-vyhlase-ny-nouzoveho-stavu-180608/>
- Vláda České republiky. 2020c. Usnesení vlády ČR ze dne 13. března 2020, č. 203, *Krizové opatření o zákazu vstupu cizinců a výjezdu občanů ČR do zahraničí* [online]. Praha: Vláda ČR [10. 10. 2020]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronavi-ru/dulezite-informace/prehled-vladnich-usneseni-od-vyhlase-ny-nouzoveho-stavu-180608/>
- Vláda České republiky. 2020d. Usnesení vlády ČR ze dne 13. března 2020, č. 208, *Krizové opatření o zákazu přítomnosti veřejnosti ve vybraných provozovnách a tržištích* [online]. Praha: Vláda ČR [10. 10. 2020]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronavi-ru/dulezite-informace/prehled-vladnich-usneseni-od-vyhlase-ny-nouzoveho-stavu-180608/>

Ing. Pavel Kaczor, Ph.D.

(pavel.kaczor@uradprace.cz) působí od roku 2007 jako ředitel kontaktního pracoviště Úřadu práce ČR v Táboře (Labor Office of The Czech Republic, branch office Tábor), Husovo náměstí 2938, 390 02 Tábor. Také před tímto profesním angažmá pracoval v sociální oblasti – jako vedoucí odboru státní sociální podpory na MěÚ v Táboře. Dlouhodobě spolupracuje také s akademickou sférou, především s Fakultou managementu VŠE a s Fakultou veřejných politik Slezské univerzity v Opavě. Ve své přednáškové i publikační činnosti se zaměřuje především na oblast trhu práce, ale také na témata sociální.

Sociologický časopis Czech Sociological Review

Vychází nové číslo 5/2020

Z obsahu

Stati

- Jana Straková, Petr Soukup, Jaroslava Simonová: Validizace konceptu akademické marnosti v českém středním vzdělávání
- Marie Pospíšilová, Nancy Jurik, Alena Křížková, Gray Cavender: Genderové nerovnosti ve společném podnikání partnerů v České a Slovenské republice
- Jana Jichová, Martin Šimon: Stabilita kriminality v místech: Případová studie českého města
- Tomáš Profant: Slovenské verejné diskusie o médiách: Analýza normativity diskutujúcich

Recenze

Sociologický časopis / Czech Sociological Review
Recenzovaný oborový vědecký časopis vydávaný
Sociologickým ústavem AV ČR, v. v. i.
Přináší zásadní stati rozvíjející českou sociologii.
Obsah časopisu je dostupný online na <https://sreview.soc.cas.cz>
Vychází 6x ročně (4x česky, 2x anglicky).
Cena jednoho výtisku je 85 Kč. Předplatné na rok je 510 Kč.

Sociologický ústav
Akademie věd ČR

Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Tiskové a ediční oddělení
Jilská 1, 110 00 Praha 1,
tel. 221 183 217
e-mail: casopis@soc.cas.cz

Sociologický časopis Czech Sociological Review

Volume 55 (2020)
Number 5

5—20

JANA STRAKOVÁ, PETR SOUKUP, JAROSLAVA SIMONOVÁ: Validizace konceptu akademické marnosti v českém středním vzdělávání
MARIE POSPÍŠILOVÁ, NANCY JURIK, ALENA KRÍŽKOVÁ, GRAY CAVENDER: Genderové nerovnosti ve společném podnikání partnerů v České a Slovenské republice
JANA JICHOVÁ, MARTIN ŠIMON: Stabilita kriminality v místech: Případová studie českého města
TOMÁŠ PROFANT: Slovenské verejné diskusie o médiách: Analýza normativity diskutujúcich